

9. Prófétai irodalom

Héber terminológia

נביא \ נביאה, חוזה, רואה, איש האלהים, בני הנביאים

דבר יהוה, משא, חזון, נאם יהוה (felirati sorok)

כה אמר יהוה \ הראני יהוה

„Sitz in leben”

intermediáció folyamata

társadalmi szerep, politikai befolyás

(udvari szolgálat, legitimizációs eszköz vs. magányos ellenzékiesség)

univerzalizmus vs. nemzeti szerep (prófétaság másutt)

Prófétai történetek (Sámuel, Királyok k. narratívák)

Prófétai csoportok (9. sz., életforma, eksztatikus viselkedés; I. Sám. 10, 11.)

Hamis profétaság kérdése (Deut. 18,20-22 + pl. I. Kir. 22., Jer. 28.)

Illés – Elizeus hagyományanyag (csodatételek)

Írópróféták

szóbeli műfaj / írásba foglalás

szerkesztés (Jer. 25-36: inklúzió; Ámosz: tematikus csoportosítások, terjedelmi szempont)

szerezőség kérdése (pl. Jes. 40-66: deuteró-, trito-Jesaja; Habakuk 3; Náhúm 1, 1-10)

kronológiájuk (klasszikus időszak 200 év)

Jesaja: 8. sz., Jeremiás: 7-6 sz., Ezekiel: babiloni fogság

8. század: Hosea (északi), Ámosz, Jona(?), Mika

7. század: Náhúm, Habakuk, Cefanja

Fogság után (6-5. század): Haggai, Zekharja, Malakhi

Obadja (? 5. sz.), Joel (?4. sz.)

Kánonbeli rendjük

Irodalmi forma

Felirati sorok (uralkodókhoz datálás)

Elhívás történetek (Jes. 6; Jer. 1; Ez. 2-3; Mózes, Sámuel, Elizeus, Jona)

Látomás képek / beszédek (az Örökkévaló szavai)

Példázatok, szimbolikus cselekedetek

Ítéltetes prófécia (idegen népek elleni próféciák)

Próza vagy poétika (sirató forma = kina, gúnydal, himnusz stb)

AJÁNLOTT IRODALOM:

Studia Biblica Athanasiana, 8. (2005) Próféta, profétaság, prófécia – tematikus szám

Buber, Martin, *A próféták hite* (Budapest: Atlantisz, 1998)

Rofe, Alexander, *The Prophetic Stories. The Narratives about the Prophets in the Hebrew Bible. Their Literary Types and History* (Jerusalem: Magness, 1988)

Ben Zvi, Ehud – Floyd, Michael H., eds, *Writings and Speech in Israelite and Ancient Near Eastern Prophecy* (Atlanta, Society of Biblical Literature, 2000)